

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 05.03.2014, sp. zn. 21 Cdo 3758/2013, ECLI:CZ:NS:2014:21.CDO.3758.2013.1

Číslo: 86/2014

Právní věta:

Jestliže odvolací soud v řízení o nařízení exekuce nařídil jednání, při němž provedl šetření k otázce pravomoci rozhodce vydat rozhodčí nález (ačkoliv povinný v odvolání žádné skutečnosti rozhodné pro nařízení exekuce nenamítal), a povinnému poté neposkytl poučení podle § 254 odst. 3 o. s. ř. o jeho procesních právech a povinnostech, tedy i o tom, že je oprávněn v odvolacím řízení změnit odvolací důvody a vznést námitky týkající se otázky pravomoci rozhodce k vydání rozhodčího nálezu, a přesto ke zjištěním, která z označených listinných důkazů učinil, při svém rozhodnutí přihlédl, založil výsledek řízení na zjištění o okolnostech, které nebyly v odvolacím řízení uplatněny a k nimž přihlížet nesměl (§ 212a odst. 3, § 254 odst. 6 o. s. ř., ve znění od 1. 7. 2009).

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 05.03.2014

Spisová značka: 21 Cdo 3758/2013

Číslo rozhodnutí: 86

Číslo sešitu: 8

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Dovolání, Exekuce, Odvolání, Poučovací povinnost soudu

Předpisy: 2 o. s. ř. ve znění od 01.01.2013

3 o. s. ř.

7 předpisu č. 120/2001Sb. ve znění do 31.12.2012

§ 205 odst. 1

§ 205a odst. 1 písm. e) o. s. ř. ve znění do 31.12.2012

§ 212a odst. 3 o. s. ř. ve znění do 31.12.2012

§ 243e odst. 1

§ 254 odst. 3 o. s. ř.

§ 254 odst. 4 o. s. ř.

§ 254 odst. 6 o. s. ř. ve znění od 01.07.2009

§ 40 odst. 1 písm. c) předpisu č. 120/2001Sb.

§ 44 odst. 3

§ 44 odst. 6 písm. f) předpisu č. 120/2001Sb.

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

O k r e s n í s o u d v Náchodě – poté, co usnesením ze dne 17. 7. 2012 rozhodl, že „řízení ve věcech, která jsou u Okresního soudu v Náchodě vedena (resp. věci vedené u soudního exekutora JUDr. A. D., Exekutorský úřad J.) se spojují ke společnému projednání s tím, že nadále budou vedena a rozhodnuta pod sp. zn. 25 EXE 1645/2012“ – výrokem I. usnesení ze dne 17. 7. 2012, nařídil exekuci na majetek povinného podle „a) pravomocného a vykonatelného rozhodčího nálezu, který vydal rozhodce Mgr. M. L., ze dne 7. 5. 2009, k vymožení povinnosti nařízené povinnému výše uvedeným rozhodnutím zaplatit oprávněné Kč 53 470,00 s 6% úrokem od 6. 4. 2009 do zaplacení, k vymožení předcházejících nákladů řízení ve výši 1600 Kč, b) pravomocného a vykonatelného rozhodčího nálezu, který vydal rozhodce Mgr. M. L., ze dne 20. 4. 2009, k vymožení povinnosti nařízené povinnému výše uvedeným rozhodnutím zaplatit oprávněné Kč 63 192 Kč s 6% úrokem od 6. 4. 2009 do zaplacení, k vymožení předcházejících nákladů řízení ve výši 1600 Kč, c) pravomocného a vykonatelného rozhodčího nálezu, který vydal rozhodce JUDr. E. V., ze dne 1. 6. 2009, k vymožení povinnosti nařízené povinnému výše uvedeným rozhodnutím zaplatit oprávněné Kč 71 684 s 6% úrokem od 20. 3. 2009 do zaplacení, k vymožení předcházejících nákladů řízení ve výši 1600 Kč, a dále k vymožení povinnosti uhradit náklady exekuce a k vymožení povinnosti uhradit náklady exekuce vzniklé oprávněné s tím, že povinnost uloženou ve výroku I. bod c) je povinný splnit společně a nerozdílně s paní H. Š., vůči níž byla nařízena exekuce usnesením Okresního soudu v Náchodě dne 17. 7. 2012, a jež je vedena u Exekutorského úřadu J. pod sp. zn. 014 EX 2248/12“. Provedením exekuce byl pověřen soudní exekutor JUDr. A. D., Exekutorský úřad J. (výrok II).

K odvolání povinného, v němž namítal, že mu „rozhodčí nález nebyl doručen a že splátky oprávněnému nepřerušil“, K r a j s k ý s o u d v Hradci Králové unesením ze dne 11. 2. 2013 změnil usnesení soudu prvního stupně tak, že návrh na nařízení exekuce podle označených rozhodčích nálezů zamítl (výrok I.), a dále rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení před okresním ani před krajským soudem (výrok II.) a že o nákladech exekutora rozhodne samostatným usnesením Okresní soud v Náchodě (výrok III.). Odvolací soud při odvolacím jednání konaném dne 11. 2. 2013 (při němž povinný uvedl, že „rozhodčí nálezy našel“) po provedeném šetření dospěl k závěru, že odvolání je opodstatněné, byť z jiného než výslovně namítaného důvodu. Z vyžádaných rozhodčích spisů zjistil, že oprávněná jako věřitelka a povinný jako dlužník uzavřeli dne 22. 9. 2006 a dne 14. 2. 2007 smlouvy o revolvingových úvěrech, které v bodu 18 smluvních ujednání obsahují rozhodčí smlouvy, podle nichž byli rozhodci určeni tak, že „jimi jsou JUDr. J. K., JUDr. E. V., Mgr. M. L., jiný věřitelem zvolený rozhodce“. Dne 1. 3. 2008 účastníci uzavřeli třetí smlouvu o revolvingovém úvěru, jež v bodu 18 smluvních ujednání obsahuje rozhodčí doložku, podle níž byli rozhodci určeni tak, že „jimi jsou JUDr. E. V., Mgr. M. L.; pro případ, že žádný z výše uvedených rozhodců nebude ochoten nebo nebude moci funkci rozhodce přijmout či vykonávat, dohodly se smluvní strany na tomto náhradním způsobu určení rozhodce – jediný rozhodce bude určen věřitelem ze seznamu advokátů vedeného Českou advokátní komorou“. Při právním posouzení věci odvolací soud poukázal na ustanovení § 44 odst. 3, větu první, zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů, ve znění účinném do 31. 12. 2012, s tím, že podmínky pro nařízení exekuce soud zkoumá i bez návrhu, přičemž základní podmínkou je, aby exekuční titul byl vydán orgánem, který k tomu měl pravomoc. Dále vycházel z ustanovení § 2 odst. 1 zákona č. 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů, ve znění pozdějších předpisů, a z právních závěrů uvedených v usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. [31 Cdo 1945/2010](#) a v nálezech Ústavního soudu sp. zn. [IV. ÚS 3779/11](#), sp. zn. III. ÚS 1642/12 a sp. zn. [IV. ÚS 2735/11](#) „a aniž to některý z účastníků navrhl, zabýval se platností rozhodčích smluv ...z pohledu podmínky dostatečné transparentnosti výběru rozhodce“. V tomto ohledu dospěl k závěru, že tuto podmínku nesplňuje žádná z rozhodčích smluv, na základě nichž byly vydány rozhodčí nálezy, neboť věřitelce umožňovaly určit „jiného dalšího“ rozhodce neomezeně podle její vůle, a že dostatečným transparentním pravidlem není ani omezení spočívající v tom, že bude vybrán ze seznamu advokátů vedeného Českou advokátní komorou. Netransparentnost ujednání o výběru rozhodce má proto za následek absolutní neplatnost všech rozhodčích smluv podle ustanovení § 39

obč. zák., protože jsou v rozporu s ustanovením § 2 odst. 1 zákona č. 216/1994 Sb., a tato neplatnost pak způsobuje nedostatek pravomoci rozhodců věci rozhodnout, takže rozhodčí nálezy nejsou způsobilými exekučními tituly; proto se oprávněná nemůže úspěšně domáhat nařízení exekuce. Jen pro úplnost krajský soud dodal, že na právním posouzení věci nemůže nic změnit to, že rozhodčí nálezy byly vydány vždy rozhodci, kteří byli v rozhodčích smlouvách dostatečně konkretizováni, jelikož platnost rozhodčí smlouvy je třeba zkoumat vždy k okamžiku jejího uzavření.

Proti všem výrokům usnesení odvolacího soudu podala oprávněná dovolání, jehož přípustnost podle ustanovení § 237 o. s. ř. dovozuje z toho, že napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného práva a taktéž otázky procesního práva, při jejichž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu. Nesprávné hmotněprávní posouzení věci oprávněná spatřuje v tom, že odvolací soud nerespektoval ustanovení § 41 občanského zákoníku, podle něž vztahuje-li se důvod neplatnosti jen na část právního úkonu, je neplatnou jen tato část, pokud z povahy právního úkonu nebo z jeho obsahu anebo z okolností, za nichž k němu došlo, nevyplývá, že tuto část nelze oddělit od ostatního obsahu. V tomto ohledu odkazuje na judikaturu Nejvyššího soudu (rozsudek uveřejněný pod číslem 44/1998 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, rozsudek ze dne 29. 8. 2007, sp. zn. [26 Odo 822/2006](#), či rozsudek ze dne 19. 10. 2011, sp. zn. [30 Cdo 2142/2011](#)), podle níž oddělitelnost části právního úkonu od ostatního jeho obsahu je třeba vždy dovodit výkladem z povahy právního úkonu anebo z jeho obsahu anebo z okolností, za nichž k němu došlo; uplatní se proto interpretační zásady, jež vyplývají z ustanovení § 35 odst. 2 obč. zák. Neoddělitelnost je tak třeba chápat ve smyslu obsahovém nikoliv reálné neoddělitelnosti; podle zásady favor negotii je pak třeba dávat přednost přístupu, který jinak zachovává ostatní části smlouvy. V této souvislosti dovolatelka vyslovuje názor, že ze znění všech tří rozhodčích doložek vyplývá, že kdyby byly odděleny ty části, které odvolací soud považuje za nepřípustné, nebude tím vztah mezi účastníky nijak pozměněn. Odvolací soud však zásadu favor negotii zcela pominul (viz též rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30. 8. 2011, sp. zn. [30 Cdo 4831/2010](#)), když nesprávně jako neplatné posoudil celé rozhodčí doložky, včetně doložky v čl. 18 smlouvy o revolvingovém úvěru ze dne 1. 3. 2008, jež obsahuje jen dvě jména možných rozhodců a další ujednání je pouze náhradním způsobem určení rozhodce. Tento způsob se však v žádném rozhodčím řízení neuplatnil, neboť rozhodcem byla vždy osoba výslovně v rozhodčí doložce uvedená. Nesprávné procesněprávní posouzení věci pak oprávněná spatřuje v tom, že odvolací soud přezkoumával platnost rozhodčích doložek, ačkoliv podle ustálené rozhodovací praxe Nejvyššího soudu k tomu exekuční soud není oprávněn (viz např. usnesení ze dne 30. 10. 2008, sp. zn. [20 Cdo 2857/2006](#), ze dne 29. 7. 2010, sp. zn. [20 Cdo 1964/2008](#), ze dne 18. 3. 2010, sp. zn. [20 Cdo 972/2008](#), ze dne 23. 6. 2009, sp. zn. [20 Cdo 3907/2007](#)), stejně jako není oprávněn zkoumat, zda v rámci rozhodčího řízení došlo k jakýmkoliv vadám (viz usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23. 8. 2011, sp. zn. [20 Cdo 4154/2009](#)), či přezkoumávat věcnou správnost podkladového rozhodnutí (viz usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 1. 2009, sp. zn. [20 Cdo 2848/2007](#)). Pokud povinný chtěl zpochybnit rozhodčí doložky, měl se bránit již v rozhodčím řízení (§ 15 odst. 2 zákona č. 216/1994 Sb.), případně měl možnost podat návrh na zrušení vydaného rozhodčího nálezu. I kdyby však odvolací soud byl v exekučním řízení oprávněn platnost rozhodčích doložek přezkoumávat, pak by podle ustálené rozhodovací praxe Vrchního soudu v Praze a podle rozhodnutí Nejvyššího soudu (např. rozsudek ze dne 27. 3. 2012, sp. zn. [20 Cdo 1130/2011](#), v němž dovolací soud posuzoval totožnou či velmi podobnou rozhodčí doložku, kterou posoudil jako platnou) i Ústavního soudu (např. usnesení ze dne 27. 3. 2012, sp. zn. [IV. ÚS 2457/11](#)) měl dospět k závěru, že předmětné rozhodčí doložky jsou platné, neboť vyhovují i požadavkům uvedeným v rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 11. 5. 2011, sp. zn. [31 Cdo 1945/2010](#). Dále dovolatelka namítá, že odvolací soud nesprávně návrh na nařízení exekuce zamítl, ačkoli povinný v odvolání uvedl pouze to, že mu rozhodčí nález nebyl doručen (při jednání konaném dne 11. 2. 2013 však tuto námitku vzal zpět a doručení rozhodčích nálezů potvrdil) a že „mu oprávněná neumožnila přerušování splátek“. Povinný tedy v odvolacím řízení neuvedl žádné skutkové okolnosti, na jejich základě by soud mohl jeho odvolání vyhovět, což je v rozporu s § 212a a § 254 odst. 4 a 5 o. s. ř. Odvolací soud tak nerespektoval zásadu rovnosti

účastníků a zásadu kontradiktornosti, když „ve prospěch povinného nerozhodl na základě jím tvrzených skutečností“. Navrhla, aby napadené usnesení odvolacího soudu bylo zrušeno a věc mu byla vrácena k dalšímu řízení.

N e j v y š š í s o u d zrušil rozhodnutí soudů obou stupňů a věc vrátil odvolacímu soudu k dalšímu řízení.

Z o d ů v o d n ě n í

Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 10a o. s. ř.) věc projednal podle zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění účinném do 31. 12. 2013, neboť dovolací řízení bylo zahájeno přede dnem 1. 1. 2014 (srov. čl. II bod 2. zákona č. 293/2013 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony). Po zjištění, že dovolání bylo podáno včas k tomu oprávněnou osobou při splnění podmínek uvedených v ustanoveních § 241 odst. 1, 4 a § 241a odst. 2 o. s. ř., se nejprve zabýval přípustností dovolání.

Napadený výrok I. usnesení odvolacího soudu ve věci samé, jímž změnil usnesení soudu prvního stupně, je výrokem usnesení, kterým se odvolací řízení končí, a nejedná se o usnesení, která jsou vypočtena v ustanovení § 238a o. s. ř. Zbývá proto posoudit, zda dovolání je přípustné podle ustanovení § 237 o. s. ř. (když pro tento výrok neplatí žádné omezení přípustnosti dovolání podle ustanovení § 237 o. s. ř., vypočtených v ustanovení § 238 o. s. ř.).

Podle ustanovení § 237 o. s. ř. není-li stanoveno jinak, je dovolání přípustné proti každému rozhodnutí odvolacího soudu, kterým se odvolací řízení končí, jestliže napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešena právní otázka posouzena jinak.

Dovolací soud dospěl k závěru, že dovolání proti napadenému výroku I. usnesení odvolacího soudu je podle ustanovení § 237 o. s. ř. přípustné, neboť tento výrok rozhodnutí závisí na vyřešení otázky procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu.

Po přezkoumání výroku I. usnesení odvolacího soudu o věci samé ve smyslu ustanovení § 242 o. s. ř., které provedl bez jednání (§ 243a odst. 1, věta první, o. s. ř.), Nejvyšší soud dospěl k závěru, že dovolání oprávněné je důvodné.

Projednávanou věc je třeba i v současné době posuzovat – s ohledem na to, že návrh na nařízení exekuce byl podán dne 2. 7. 2012 – podle právních předpisů v té době účinných, tj. podle exekučního řádu ve znění účinném do 31. 12. 2012 a podle občanského soudního řádu rovněž ve znění účinném do 31. 12. 2012.

Podle ustanovení § 40 odst. 1 písm. c) ex. ř. exekučním titulem je vykonatelný rozhodčí nález.

Podle ustanovení § 44 odst. 3 ex. ř. soud usnesením nařídí exekuci a jejím provedením pověří exekutora do 15 dnů, jestliže jsou splněny všechny zákonem stanovené předpoklady pro nařízení exekuce, jinak návrh zamítne. Soud nařídí exekuci, aniž by stanovil, jakým způsobem má být exekuce provedena.

Ve smyslu tohoto ustanovení soud zkoumá, zda návrh na nařízení exekuce splňuje náležitosti uvedené v ustanovení § 38 odst. 1 ex. ř., zda spolu s ním byl připojen exekuční titul (§ 38 odst. 2 ex. ř.), případně listiny prokazující přechod práva či povinnosti z exekučního titulu (§ 36 odst. 3 a 4 ex.

ř.) nebo listiny prokazující splnění podmínky či vzájemné povinnosti (§ 43 ex. ř.), dále zkoumá svoji pravomoc a další podmínky řízení, jakož i svoji příslušnost. Dalšími skutečnostmi rozhodnými pro nařízení exekuce pro peněžité plnění je, zda exekuční titul byl vydán orgánem, který k tomu měl pravomoc, zda je vykonatelný po stránce formální a materiální, zda oprávněný a povinný jsou věcně legitimováni, zda je exekuce navrhována v rozsahu, jaký podle titulu stačí k uspokojení oprávněného, zda právo není prekludováno a zda osoba, která má být pověřena provedením exekuce, je soudním exekutorem.

Podle odst. 7, věty první a druhé, téhož ustanovení proti usnesení o nařízení exekuce je přípustné odvolání, v němž nelze namítat jiné skutečnosti než ty, jež jsou rozhodné pro nařízení exekuce; k ostatním soud nepřihlédne a nařízení exekuce potvrdí. Neobsahuje-li odvolání skutečnosti rozhodné pro nařízení exekuce nebo neobsahuje-li žádné skutečnosti, soud usnesením odvolání odmítne.

Nejvyšší soud v bodu XI. Stanoviska občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu k výkladu zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, sp. zn. [Cpjn 200/2005](#), uveřejněného pod číslem 31/2006 ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek (dále jen „R 31/2006“), dospěl k závěrům uvedeným v následujících právních větech: „Odvolání, které neobsahuje „žádné skutečnosti“, odvolací soud odmítne (§ 44 odst. 10, věta druhá, ex. ř. /od 1. 11. 2009 do 31. 12. 2012 odstavec 7/) bez dalšího, jestliže o tomto následku byl odvolatel předem poučen v usnesení o nařízení exekuce (§ 44 odst. 6 písm. f/ ex. ř.). Usnesení, kterým odvolací soud odmítl odvolání, které neobsahovalo skutečnosti rozhodné pro nařízení exekuce (§ 44 odst. 10, věta druhá, ex. ř.), je rozhodnutím ve věci samé. Bylo-li podáno věcně projednatelné odvolání, lze usnesení o nařízení exekuce přezkoumat i z důvodů, které nebyly v odvolání uplatněny. Ke skutečnostem, které nebyly uplatněny před soudem prvního stupně, však nemůže odvolací soud přihlížet, aniž se jich dovolal účastník řízení.“

V odůvodnění tohoto bodu Stanoviska Nejvyšší soud v podrobnostech dovedl, že „první věta § 44 odst. 10 ex. ř., část před středníkem, normativně proklamuje, co je v teorii i praxi samozřejmé; usnesení o nařízení exekuce - v skutku - lze účinně napadat jen prostřednictvím kritiky toho, co je při nařízení exekuce relevantní (podmínky řízení, způsobilý titul, formálně a materiálně vykonatelný, atd.), a samozřejmá je i část věty za středníkem, mělo-li jí být vyjádřeno, že jiné okolnosti než relevantní při nařízení exekuce jsou nerelevantní i v odvolacím řízení. Zbytek první věty trpí neúplností potud, že potvrzení usnesení o nařízení exekuce není přirozeně jediným myslitelným výsledkem odvolacího řízení, neboť uplatněné odvolací důvody se mohou ukázat jako opodstatněné, pročez nelze vyloučit, že odvolací soud usnesení soudu prvního stupně naopak změnil (a návrh na nařízení exekuce zamítl). Klíč k přiléhavému výkladu § 44 odst. 10 ex. ř. lze nalézt v jeho ukotvení v širších souvislostech korespondující úpravy v občanském soudním řádu. Situace, kdy odvolání neobsahuje „žádné skutečnosti“ (tzv. blanketní odvolání), se zjevně identifikuje s tou, již postihuje ustanovení § 212a odst. 2 o. s. ř., které stanoví, že i usnesení, jímž bylo rozhodnuto ve věci samé, nelze přezkoumat podle odstavce 1 (tj. i z jiných než uvedených důvodů), neobsahuje-li odvolání přes výzvu soudu (§ 43 a § 209 o. s. ř.) žádné odvolací důvody. Tomu vskutku odpovídá, že i blanketní odvolání proti usnesení o nařízení exekuce odvolací soud odmítne; tento následek je v řízení o výkon rozhodnutí pochopitelný jakožto výraz existence vady podání (spočívající v kvalifikovaném nedostatku - úplné absenci - odvolacích důvodů), která nebyla odstraněna navzdory výzvě, již odvolateli adresoval soud prvního stupně podle § 43 odst. 1, § 209 o. s. ř. V řízení exekučním je však situace zčásti odlišná; nikoliv samotný jeho „účel“, nýbrž zvláštní úprava obsahu usnesení, jež je napadeno, zakládá příležitost k závěru, že výzvy k odstranění vady odvolání (srov. § 43 odst. 1 o. s. ř.) zde netřeba. Ustanovení § 44 odst. 6 písm. f) ex. ř. (ve znění účinném do 31. 10. 2009) totiž stanoví, že usnesení o nařízení exekuce musí obsahovat též „poučení o odvolání, o jeho náležitostech a o tom, že nebudou-li v něm uvedeny žádné skutečnosti rozhodné pro nařízení exekuce, soud odvolání odmítne“. Jestliže tedy byl odvolatel (takto) poučen předem, lze mít za to, že poučovací

povinnosti (srov. § 254 odst. 3 o. s. ř.) bylo v takovém případě učiněno zadost. Odvolací soud blanketní odvolání proto odmítne, aniž by odvolatele o obsahových náležitostech odvolání (odvolacích důvodech) poučoval znovu. Druhá věta § 44 odst. 10 ex. ř. dále upravuje případy, kdy v odvolání sice byly uvedeny obecně přípustné odvolací důvody (srov. § 205 odst. 2 o. s. ř.), jde však o „skutečnosti“, které nejsou z hlediska podmínek nařízení exekuce „rozhodné“. Jestliže i zde má odvolací soud odvolání odmítnout (ač by jinak bylo namíste usnesení potvrdit), lze to pochopit jen jako výraz toho obecného režimu forem rozhodnutí, jímž zákon jinde reaguje na opravný prostředek, který je „zjevně bezdůvodný“ (srov. § 243b odst. 1 o. s. ř.). Navzdory formě rozhodnutí jde však zde o rozhodnutí věcné (ve věci samé), což má ovšem významné důsledky i pro dovolací řízení, jmenovitě pro hodnocení otázky přípustnosti dovolání (viz zejména § 238a odst. 1 písm. c/, odst. 2 o. s. ř., § 130 ex. ř.); naopak se neuplatní ustanovení § 229 odst. 4 o. s. ř. Proto právní moc usnesení o nařízení exekuce v případě, že blanketní odvolání bylo odmítnuto, nastává, jako kdyby nebylo podáno, zatímco bylo-li odmítnuto odvolání „zjevně bezdůvodné“, jeho suspenzivní účinek se uplatní. Úprava odvolání proti usnesení o nařízení exekuce je zjevně jen dílčí, protože je k dispozici přiměřené (subsidiární) užití občanského soudního řádu. To platí i ohledně zásad, vtělených do ustanovení § 212a odst. 1 o. s. ř., což znamená, že je-li zde věcně projednatelné odvolání, lze usnesení o nařízení exekuce přezkoumat i z důvodů, které nebyly v odvolání uplatněny (§ 205 odst. 2 o. s. ř.). Ačkoliv v odvolacím řízení v exekučních věcech lze uvádět skutečnosti, které nebyly uplatněny před soudem prvního stupně (§ 52 odst. 1 ex. ř., § 254 odst. 4 o. s. ř.), nemůže k nim odvolací soud přihlížet bez dalšího, aniž se jich dovolal účastník řízení (viz usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 6. 2005, sp. zn. [20 Cdo 2207/2004](#))“.

V posuzované věci povinný ve svém odvolání ze dne 24. 9. 2012 podaném proti usnesení Okresního soudu v Náchodě dne 17. 7. 2012, jímž nařídil exekuci podle označených rozhodčích nálezů (jež podle § 44 odst. 6 písm. g/ ex. ř., ve znění účinném od 1. 11. 2009 do 31. 12. 2012, obsahuje poučení o tom, že v odvolání nelze namítat jiné skutečnosti než ty, jež jsou rozhodné pro nařízení exekuce, že k ostatním soud nepřihlédne a nařízení exekuce potvrdí, že neobsahuje-li odvolání skutečnosti rozhodné pro nařízení exekuce nebo neobsahuje-li žádné skutečnosti, soud usnesením odvolání odmítne, a že doručení odvolání k rukám exekutora je zachována lhůta k podání odvolání /§ 44 odst. 7 zákona č. 120/2001 Sb./, a dále poučení podle § 44a odst. 1 a podle § 46 odst. 5 téhož zákona), uvedl: „Odvolávám se proti mně nařízené exekuci 25 EXE 1645/2012 - 28 z důvodu nedoručení mi rozhodčího nálezu a z důvodu nepřerušení splátek společnosti PROFICREDIT“. Při odvolacím jednání dne 11. 2. 2013 pak povinný soudu sdělil, že na podaném odvolání trvá a že „i když posléze rozhodčí nálezy našel, namítá, že pravidelně každý měsíc na každý z úvěrů posílá splátku, na které se dohodl se zaměstnancem oprávněného“.

Podle ustanovení § 205 odst. 1 o. s. ř. v odvolání musí být vedle obecných náležitostí (§ 42 odst. 4 o. s. ř.) uvedeno, proti kterému rozhodnutí směřuje, v jakém rozsahu se napadá, v čem je spatřována nesprávnost tohoto rozhodnutí nebo postupu soudu (odvolací důvod) a čeho se odvolatel domáhá (odvolací návrh). Podle odstavce 3 tohoto ustanovení odvolatel může bez souhlasu soudu měnit odvolací návrhy a odvolací důvody i po uplynutí lhůty k odvolání.

Povinný – jak z obsahu spisu vyplývá – při odvolacím jednání dne 11. 2. 2013 změnil, resp. omezil důvod svého odvolání proti usnesení soudu prvního stupně o nařízení exekuce jen na námitku, že „pravidelně každý měsíc na každý z úvěrů posílá splátku, na které se dohodl se zaměstnancem oprávněného“; je tedy jednoznačné, že nenamítal žádnou skutečnost rozhodnou pro nařízení exekuce. Přesto odvolací soud při tomto jednání – aniž to některý z účastníků navrhl, provedl šetření z jím vyžádaných spisů a „k listinným důkazům“ přečetl „rozhodčí nález vydaný rozhodcem Mgr. M. L. 7. 5. 2009 z připojeného spisu OS Pardubice a smlouvu o revolvingovém úvěru, založenou v tomto spise z 22. 9. 2006, zejména rozhodčí doložku pod bodem 18 smluvních ujednání“, dále „rozhodčí nález vydaný Mgr. M. L. dne 20. 4. 2009 z připojeného spisu OS V Pardubicích a v tomto spise

založenou smlouvu o revolvingovém úvěru z 14. 2. 2007, zejména rozhodčí doložku pod bodem 18 smluvních ujednání, a konečně rozhodčí nález vydaný JUDr. E. V. dne 1. 6. 2009, založený v připojeném spise Okresního soudu v Ústí nad Orlicí, a v tomto spise založenou smlouvu o revolvingovém úvěru z 1. 3. 2008, zejména rozhodčí doložku pod bodem 18 smluvních podmínek“.

Oprávněná odvolacímu soudu mimo jiné vytyká, že rozhodl v rozporu s ustanoveními § 212a a § 254 odst. 4 a 5 o. s. ř., když povinný v odvolacím řízení neuvedl žádné skutkové okolnosti, na jejichž základě by soud mohl jeho odvolání vyhovět, a že tak odvolací soud nerespektoval zásadu rovnosti účastníků a zásadu kontradiktornosti, jelikož „ve prospěch povinného nerozhodl na základě jím tvrzených skutečností“.

Nejvyšší soud v usnesení ze dne 30. 6. 2005, sp. zn. [20 Cdo 2207/2004](#), a v [R 31/2006](#), v němž na toto usnesení poukázal a převzal jeho čtvrtou právní větu, a dále v usnesení ze dne 21. 9. 2005, sp. zn. [20 Cdo 1261/2005](#), uvedl:

„Pro odvolací řízení, jež je ovládáno principy tzv. neúplné apelace, je příznačné, že zvláštnímu režimu je zde podrobena hodnocení tzv. novot, tj. skutečností nebo důkazů, které nebyly uplatněny před soudem prvního stupně; platí, že na nich nelze – až na výjimky (podle § 205a odst. 1 písm. a/ až f/ o. s. ř.) – založit řádný odvolací důvod (§ 205 odst. 2 o. s. ř.), a nemohou být úspěšně namítány ani jinými účastníky řízení, než je odvolatel (§ 211a o. s. ř.). K těm novotám, jež jsou výjimečně přípustné, pak může odvolací soud přihlídnout jen tehdy, když byly uplatněny (§ 212a odst. 3 o. s. ř.).

Zákon výslovně stanoví, že popsany režim se neuplatní ve věcech uvedených v ustanovení § 120 odst. 2 o. s. ř. (srov. § 205a odst. 2, § 211a, § 212a odst. 3 o. s. ř.); věci výkonu rozhodnutí podle § 251 až § 271 o. s. ř. mezi nimi vyjmenovány nejsou.

Z ustanovení § 254 odst. 4 o. s. ř. se však podává, že v odvolání v těchto věcech lze uvádět nové skutečnosti a důkazy. Toto ustanovení – zejména v konfrontaci s úpravou ve věcech uvedených v § 120 odst. 2 o. s. ř. – je logické vykládat tak, že přípustnými novotami v odvolacím řízení ve věcech výkonu rozhodnutí jsou nejen ty, jež vyjmenovává ustanovení § 205a odst. 1 o. s. ř. pod písmeny a) až f), nýbrž novoty kterékoliv. Z toho, že je „lze uvádět“ (gramaticky, ale i teleologicky) však také plyne, že i zde platí princip, že přípustné novoty je nutné uplatnit (§ 212a odst. 3 o. s. ř.). Skutečnosti, které nebyly uplatněny před soudem prvního stupně, k nimž v odvolacím řízení přihlídnout lze (ať podle § 254 odst. 4 nebo – kupříkladu – podle § 205a odst. 1 písm. e/ o. s. ř.), musí být v odvolacím řízení uplatněny; jinak řečeno, ačkoliv v odvolacím řízení ve věcech výkonu rozhodnutí lze uvádět novoty, nemůže k nim odvolací soud přihlížet bez dalšího, ze své procesní iniciativy či úřední povinnosti, aniž by se jich dovolal účastník řízení“.

Z uvedeného vyplývá, že provedl-li odvolací soud v daném případě při jednání dne 11. 2. 2013 šetření k okolnostem rozhodným pro nařízení exekuce, konkrétně k otázce pravomoci rozhodců vydat předmětné rozhodčí nálezy, jejíž vyřešení závisí na posouzení (ne)platnosti rozhodčích doložek – ačkoliv povinný v odvolání žádné skutečnosti zpochybňující způsob určení rozhodců ve sjednaných rozhodčích smlouvách (doložkách) ani nedostatek pravomoci rozhodců vydat předmětné rozhodčí nálezy neuplatnil a nenavrl ani důkazy vztahující se k takovým skutečnostem (pouze namítl, že „pravidelně každý měsíc na každý z úvěrů posílá splátku, na které se dohodl se zaměstnancem oprávněného“) – pak ke zjištění, která z označených listinných důkazů učinil, mohl přihlídnout a při svém rozhodnutí je zohlednit jen tehdy, pokud by povinného poučil podle § 254 odst. 3 o. s. ř. o jeho procesních právech a povinnostech, tedy i o tom, že je oprávněn v odvolacím řízení změnit odvolací důvody a vznést námitky týkající se otázky pravomoci rozhodců k vydání rozhodčích nálezů, a pokud by povinný takové odvolací námitky po poučení odvolacího soudu uplatnil. Jestliže by však takové námitky zpochybňující pravomoc rozhodců vydat rozhodčí nálezy povinný ani přes poučení

soudu nevznesl (povinný by se jich nedovolal), pak by ke skutečnostem zjištěným provedeným šetřením odvolací soud přihlédnout nemohl.

Odvolacímu soudu je tudíž třeba vytknout, že ačkoliv povinný v odvolání žádné skutečnosti rozhodné pro nařízení exekuce nenamítal, změnil usnesení soudu prvního stupně tak, že návrh oprávněné na nařízení exekuce v rozporu se zákonem i se závěry uvedenými v [R 31/2006](#) zamítl, ačkoliv bylo namísto odvolání proti usnesení soudu prvního stupně podle ustanovení § 44 odst. 7, věty druhé, exe. ř. bez dalšího odmítnout (viz též závěry uvedené v [R 31/2006](#)). Jestliže však již odvolací soud ve věci nařídil jednání a provedl výše zmíněné šetření, aniž ovšem povinnému poskytl poučení podle § 254 odst. 3 o. s. ř. a aniž povinný v odvolacím řízení namítl nedostatek pravomoci rozhodců vydat předmětné rozhodčí nálezy, založil výsledek řízení (a to výlučně) na zjištění o okolnostech, které nebyly v odvolacím řízení uplatněny a k nimž přihlížet nesměl (§ 212a odst. 3, § 254 odst. 6 o. s. ř., ve znění od 1. 7. 2009). Jeho rozhodnutí tak spočívá na nesprávném právním posouzení věci ve smyslu § 241a odst. 1 o. s. ř. a řízení před odvolacím soudem je současně postiženo vadami, které mohly mít (a v daném případě měly) za následek nesprávné rozhodnutí ve věci (§ 242 odst. 3 věta druhá o. s. ř.), přičemž další vada řízení (kromě již uvedených) spočívá i v tom, že oprávněnou vystavil pro ni překvapivému rozhodnutí, na nějž již nemohla skutkově a právně reagovat.

Protože rozhodnutí odvolacího soudu není správné, Nejvyšší soud je ve výroku o věci samé, jakož i v závislých výrocích o nákladech řízení zrušil (§ 243e odst. 1 o. s. ř.) a věc mu vrátil k dalšímu řízení (§ 243e odst. 2, věta první, o. s. ř.), aniž bylo zapotřebí se zabývat dalšími námitkami v dovolání. Vzhledem k tomu, že na zrušovaném rozhodnutí odvolacího soudu je závislé usnesení Okresního soudu v Náchodě ze dne 2. 4. 2013, jímž oprávněné byla uložena povinnost uhradit pověřenému soudnímu exekutorovi JUDr. A. D., Exekutorský úřad J., na nákladech exekuce částku 605 Kč do 3 dnů od právní moci tohoto usnesení, dovolací soud zrušil i toto rozhodnutí (§ 243e odst. 2 věta třetí o. s. ř.).